ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішенням Котирувальної комісії
ТОВ «Українська енергетична біржа»
Протокол засідання Котирувальної комісії
від «30» грудня 2021 року
Голова Котирувальної комісії
_____/ Ривкевич Р.Р.

Методика

розрахунку котирувальних цін та інших показників торгівлі на товарній біржі - Товариство з обмеженою відповідальністю «Українська енергетична біржа»

(нова редакція)

Київ – 2021

Розділ І. Терміни та їх визначення

Біржа – Товариство з обмеженою відповідальністю «Українська енергетична біржа»;

біржове котирува̀ння – біржовий курс, котирувальні ціни, індекси та інші цінові показники біржової торгівлі, що відображають ринкову ціну товару / біржового товару, які визначаються на підставі критеріїв та методів обчислення, встановлених цією Методикою;

Котирувальна комісія – постійно діючий спеціальний підрозділ, створений в структурі Біржі, який виконує керуючі та контролюючі функції при проведенні котирування на товари/біржові товари, що є предметом операцій/біржових торгів на Біржі;

котирування (біржове котирування) – сукупність методів та правил (надалі разом - методика), які дають змогу виявити об'єктивні ціни, зокрема, біржовий курс / котирувальні ціни на певний біржовий товар (групу біржових товарів) / товар (групу товарів) на основі цін біржових угод / угод або на інших засадах;

котирува̀льна ціна – ціна товару/біржового товару, визначена на підставі критеріїв та методів обчислення, встановлених цією Методикою;

ОТС-ринок – неорганізований ринок, на якому, за допомогою торгових систем /інформаційних платформ, що використовує Біржа у своїй діяльності, здійснюється позабіржові операції з біржовим товаром або іншим товаром;

Торги – торги, що проводяться на Біржі за допомогою торгових систем / інформаційних платформ, що використовує Біржа у своїй діяльності;

Інші терміни, що вживаються в цій Методиці, використовуються відповідно до внутрішніх документів Біржі та законодавства України.

Розділ ІІ. Загальні положення

2.1. Ця «Методика розрахунку котирувальних цін та інших показників торгівлі на товарній біржі - Товариство з обмеженою відповідальністю «Українська енергетична біржа» (по тексту – Методика) розроблена відповідно до Закону України «Про товарні біржі», Статуту Товариства з обмеженою відповідальністю «Українська енергетична біржа», «Правил Товариства з обмеженою відповідальністю «Українська енергетична біржа» (далі – Правила) та є документом, який регламентує порядок встановлення механізму визначення та/або фіксації ринкової ціни товару, що є предметом торгів на Біржі, та виявлення середніх / середньозважених цін на певний товар (групу товарів) / біржовий товар (групу біржових товарів) на основі цін укладених угод (біржових угод) або на інших засадах.

Біржа може розраховувати котирувальні ціни, біржові курси, індекси та інші показники біржової торгівлі (далі всі разом поіменовані по тексту - **біржові котирува̀ння**) використовуючи загальнодоступну інформацію та інформацію, одержану в ході або за результатами торгів / біржових торгів / аукціонів та інформацію з біржових договорів або операцій.

Перелік біржових котирува̀нь, розрахунок та оприлюднення яких здійснює Біржа, а також порядки (методики) їх розрахунку та оприлюднення, визначаються цією Методикою.

Розрахунок біржових котирува̀нь, що оприлюднюються Біржею, супроводжується повною, достовірною, прозорою (такою, що може бути перевірена) та актуальною інформацію про джерела даних, використаних для їх розрахунку.

Ця Методика, будь-які зміни та доповнення до неї розміщуються на офіційному вебсайті Біржі в мережі Інтернет. За необхідності Біржа може використовувати інші способи оприлюднення інформації.

2.2. Методика та зміни / доповнення до неї затверджуються відповідним рішенням Котирувальної комісії Біржі.

2.2.1. Рішення Котирувальної комісії Біржі щодо затвердження Методики (внесення змін / доповнень до Методики) вступають в дію з моменту її (їх) затвердження Котирувальною комісією Біржі, якщо інше не встановлено таким рішенням.

2.2.2. З метою доведення до учасників торгів та інших зацікавлених осіб положень Методики та/або інформації щодо внесення зміни / доповнення до неї, Котирувальна комісія Біржі здійснює необхідні організаційні дії (заходи), спрямовані на розміщення такого документу та/або інформації у відповідному розділі на сайті Біржі. Котирувальна комісія Біржі забезпечує наявність на вебсайті актуальної редакції цієї Методики та додатків до неї із всіма змінами та доповненнями.

2.3. Біржові котирува̀ння відображають результат аналізу та оцінки кон'юнктури ринку окремого товару / біржового товару на певний час (день, період) і носять довідковий характер.

2.4. Біржові котирува̀ння, що визначені згідно з положеннями цієї Методики, підлягають оприлюдненню на безоплатній основі, якщо інше не визначено Біржовим комітетом Біржі.

За результатами котирування та з метою доведення до відома зацікавлених осіб інформації щодо результатів такого котирування, Котирувальна комісія Біржі здійснює необхідні організаційні дії (заходи), спрямовані на опублікування у відповідному розділі на сайті Біржі:

(а) бюлетеня середньозважених цін;

(б) інформаційної довідки – щодо котирування за результатами торгів на ОТС-ринку;

(в) інших цінових показників, що розраховуються Біржею.

Розділ ІІІ. Критерії та методи обчислення котирувàльної ціни

3.1. Котùрування на підставі укладених угод здійснюється на наступних засадах:

3.1.1. середньозважені показники цін визначаються на підставі угод (біржових угод), укладених на Біржі за допомогою торгових систем / інформаційних платформ, що використовує Біржа у своїй діяльності;

3.1.2. визначення котирувальних цін здійснюється окремо за кожний торговий день або період, встановлений Біржею, в межах якого укладено угоди (біржові угоди);

3.1.3. в розрізі видів товару (груп товарів) / біржового товару (груп біржових товарів), перелік яких затверджений у Додатку 1 до цієї Методики, окремо для кожного з базисних умов поставки та умов оплати товару (якщо окремим Рішенням Котирувальної комісії визначено окреме котùрування для визначених видів товару (груп товарів) / біржового товару (груп біржових товарів) відповідно до умов оплати);

3.1.4. кількісні показники ціни та об'єму товару (групи товарів) / біржового товару (групи біржових товарів) знаходяться в межах граничних показників, що застосовуються при розрахунку котирувальної ціни, згідно Додатку 1 до цієї Методики.

3.2. Котùрування цін здійснюється окремо для біржового ринку та для ОТС-ринку та з врахуванням умов поставки і розрахунків та інших чинників, визначених внутрішніми документами Біржі, якими регламентується торгівля у відповідній секції та/або за певним товаром (групою товарів) / біржовим товаром (групою біржових товарів).

3.3. Розрахунок котирувальної ціни може здійснюватися Біржею протягом торгового дня (поточна котирувальна ціна), по закінченню торгів відповідним товаром в торговий день, за певний період.

3.4. Котирувальна ціна, з урахуванням вимог, передбачених п. 3.1. Методики, розраховується, якщо кількість угод/біржових угод не дорівнює «0» (нулю).

3.4.1. Якщо умова, передбачена пунктом 3.4. Методики, не виконана, то встановлення котирувальних цін для такого виду товару (групи товарів) / біржового товару (групи біржових товарів) може здійснюватися Котирувальною комісією шляхом прийняття відповідного рішення та розміщення відповідної примітки на сайті Біржі при публікації котирувальної ціни.

3.5. Котирувальні ціни розраховуються за такою формулою:

$$\textbf{Coter P} = \frac{\sum[\mathbf{P} \times \mathbf{V}]}{\sum[\mathbf{V}]}$$

опис:

$\mathbf{P}$ – ціна угоди; $\mathbf{V}$ – об'єм угоди;

$\sum[\ldots]$ – позначення суми значень, що розраховуються по взятій в дужки формулі, за всіма угодами.

Розділ IV. Види біржових індексів цін на електричну енергію, що розраховуються Біржею

4.1. Біржею розраховуються такі види біржових індексів цін на електричну енергію:

4.1.1. Місячний індекс базового навантаження – розрахований накопичувальним підсумком показник середньозваженої ціни в торговій зоні «ОЕС України», що визначається шляхом ділення загальної вартості реалізованої електричної енергії базового навантаження (без ПДВ) на загальний обсяг реалізованої електричної енергії базового навантаження, за періодом постачання, що охоплює повний календарний місяць, який є наступним відповідно до розрахункового (М+1).

4.1.2. Розрахунок Місячного індексу базового навантаження здійснюється на підставі обсягів та цін укладених на Біржі аукціонних свідоцтв за результатами проведення електронних аукціонів з продажу електричної енергії та електронних аукціонів з купівлі-продажу електричної енергії за двосторонніми договорами в комерційних секціях.

До розрахунку Місячного індексу базового навантаження не включаються:

- результати аукціонів у формі спеціальної сесії, окрім спеціальної сесії з продажу електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел енергії та спеціальної сесії з продажу пакетів лотів за двосторонніми договорами;
- результати аукціонів в межах кожної окремої позиції на продаж та/або купівлю, ініціатором якої є виробник приватної форм власності, трейдер або електропостачальник, за умови, що середньозважена ціна такої позиції на продаж та/або купівлю більш, ніж на 10% перевищує значення середньозваженої ціни державних виробників (ВП «Енергоатом-Трейдинг» ДП «НАЕК «Енергоатом», ПАТ «Центренерго», ПрАТ «Укргідроенерго») та ДП «Гарантований покупець» (в частині спеціальних сесій з продажу електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел енергії) в Місячному індексі базового навантаження;
- у випадку відсутності значення середньозваженої ціни державних виробників відповідно до абзацу 4 цього пункту - результати аукціонів в межах кожної окремої позиції на продаж та/або купівлю, ініціатором якої є виробник приватної форми власності, трейдер або електропостачальник, за умови, що середньозважена ціна такої позиції на продаж та/або купівлю більш ніж на 15% перевищує Індекс ціни електричної енергії на ринку «на добу наперед» базового навантаження в «ОЕС України»;
- результати аукціонів щодо експорту електричної енергії.

4.1.3. За результатами торгового дня календарного місяця, що передує розрахунковому (М+1), Біржа забезпечує публікацію поточного значення Місячного індексу базового навантаження. Остаточне значення Місячного індексу базового навантаження формується за результатами останнього торгового дня календарного місяця, що передує розрахунковому.

Розділ V. Середньозважені ціни місячного ресурсу природного газу, що розраховуються Біржею

5.1 На основі котирувальних цін для місячних ресурсів природного газу за напрямком «Природний газ» на умовах поставки в ВТТ ГТС України розраховуються середньозважені ціни природного газу.

Під місячним ресурсом слід розуміти обсяги природного газу, щодо яких на Біржі укладаються угоди з купівлі-продажу природного газу з поставкою у певному календарному місяці. Розрахунок середньозважених цін здійснюється окремо щодо кожного календарного місяця.

5.2 *Середньозважена ціна* природного газу місячного ресурсу розраховується накопичувальним підсумком ***шляхом ділення загальної вартості*** (з урахуванням ПДВ) укладених на Біржі угод щодо купівлі-продажу відповідного місячного ресурсу на умовах поставки в ВТТ ГТС України ***на суму обсягів*** купівлі-продажу такого місячного ресурсу за відповідними укладеними угодами ***протягом усього періоду його продажу, який визначається відповідно до пункту 5.3. Методики***.

5.3 Розрахунок та публікація середньозваженої ціни місячного ресурсу природного газу відбувається з першого дня продажу ресурсу відповідного місяця до останнього календарного дня відповідного місяця поставки.

5.4 До розрахунку середньозваженої ціни місячного ресурсу природного газу не включаються результати торгів у секції «Природний газ – диференціали».

5.5 Розрахунок та публікація (шляхом розміщення на вебсайті Біржі) середньозваженої ціни місячного ресурсу природного газу відбувається по всіх умовах оплати, за передплатою та за післяплатою кожного торгового дня.

5.6 У випадку відсутності котирувальних цін місячного ресурсу природного газу на певний торговий день, застосовується середньозважена ціна, що склалася на такий місячний ресурс у попередній торговий день.

5.7 Остаточне значення середньозваженої ціни місячного ресурсу природного газу формується на останній торговий день відповідного місяця поставки.

Розділ VI. Індекси середньозважених цін на необроблену деревину, що розраховуються Біржою

6.1. На основі котирувань на необроблену деревину за напрямком «Необроблена деревина та пиломатеріали» розраховуються місячні індекси середньозважених цін на необроблену деревину відповідно до сортименту, породи, класу якості, довжини та групи діаметру (далі – місячний індекс середньозваженої ціни).

6.1.1. Під місячним індексом середньозважених цін слід розуміти ціну на необроблену деревину, щодо якої на Біржі укладаються та виконуються біржові угоди/біржові договори щодо необробленої деревини у відповідному місяці. Розрахунок середньозважених цін здійснюється окремо щодо кожного місяця.

6.2. *Середньозважена ціна* необробленої деревини відповідно до сортименту, породи, класу якості, довжини та групи діаметру розраховується помісячно накопичувальним підсумком ***шляхом ділення загальної вартості*** (з урахуванням ПДВ) укладених на Біржі біржових угод та/або виконаних (в тому числі частково) біржових договорів щодо необробленої деревини ***на суму обсягів*** необробленої деревини за відповідними біржовими угодами/біржовими договорами.

6.2.1. Ціни, що беруться в розрахунок індексу середньозваженої ціни, діляться на дві категорії – ціни укладених біржових угод та ціни виконаних біржових договорів (в тому числі частково), та враховуються рівними частками, тобто 50% індексу середньозваженої ціни складають ціни та обсяги укладених біржових угод, 50% – ціни та обсяги виконаних біржових договорів (в тому числі частково).

6.2.2. Місячний індекс середньозважених цін розраховується за формулою:

$$\boldsymbol{Index\ P = Index\ P1 * 0.5 + Index\ P2 * 0.5}, \text{ де}$$

де Index P1 – цінове значення укладених біржових угод, що визначається за формулою:

$$Index\ P1 = \frac{\sum(P_1 * V_1)}{\sum(V_1)};$$

Index P2 – цінове значення виконаних біржових договорів (в тому числі частково), що визначається за формулою:

$$Index\ P2 = \frac{\sum(P_2 * V_2)}{\sum(V_2)}; \text{ де}$$

P_1 – ціна укладених біржових угод;
V_1 – обсяг укладених біржових угод;
P_2 – ціна виконаних біржових договорів (в тому числі частково);
V_2 – обсяг виконаних біржових договорів (в тому числі частково).

6.3. Цінове значення ***укладених біржових угод*** містить в собі всі ціни та обсяги укладених в поточному місяці біржових угод на Біржі. Біржові угоди, укладені з використанням коефіцієнтів не враховуються у такому ціновому значенні.

Цінове значення ***виконаних біржових договорів (в тому числі частково)*** містить в собі всі ціни та обсяги виконаних (в тому числі частково) в поточному місяці біржових договорів.

Виконані (в тому числі частково) біржові договори, що були укладені на підставі біржових угод з використанням коефіцієнтів, не враховуються у такому ціновому значенні.

6.4. У разі відсутності даних, необхідних для розрахунку місячного індексу середньозважених цін на необроблену деревину, застосовується аналогічний індекс попереднього місяця.

6.5. Розрахунок і публікація на вебсайті Біржі місячних індексів середньозважених цін на необроблену деревину відбувається помісячно та за підсумками кварталу.

6.6. Публікація місячного індексу середньозваженої ціни на необроблену деревину відбувається протягом перших п'яти робочих днів місяця, наступного за місяцем за який розраховується місячний індекс середньозваженої ціни на необроблену деревину.

6.7. З метою відображення єдиного індексу по всім складам розміщення необробленої деревини (далі – склад, склади), індекс середньозважених цін на необроблену деревину відповідно до сортименту, породи, класу якості, довжини та групи діаметру відображає ціни на необроблену деревину відповідних характеристик по всім складам. Для приведення ціни необробленої деревини відповідних характеристик до верхнього, нижнього та проміжного складів застосовуються такі коефіцієнти:

- Коефіцієнт ціни **верхнього складу** відносно загальної ціни - **0,9** = $c_в$;
- Коефіцієнт ціни **нижнього складу** відносно загальної ціни - **1,05** = $c_н$;
- Коефіцієнт ціни **проміжного складу** відносно загальної ціни - **1**= $c_п$.

6.7.1. Біржа публікує на своєму вебсайті коефіцієнти приведення ціни необробленої деревини до відповідного складу для цін відповідних складів відносно загальної ціни.

6.8. Використання індексу при торгівлі коефіцієнтами має враховувати склад, за яким торгується певна необроблена деревина, шляхом множення коефіцієнту приведення ціни необробленої деревини до відповідного складу на індекс середньозважених цін на необроблену деревину.

6.9. Розрахунок місячного індексу середньозважених цін на необроблену деревину відбувається за групами суміжних параметрів. Характеристики, що групуються за суміжними параметрами – клас якості, довжина та група діаметрів.

6.9.1. Класи якості A, B, C, D групуються в A, B-C та D.
6.9.2. Довжини групуються з 4 параметрів до 2-х – «≤ 6» та «> 6»

Код	Довжина, м
L1	≤ 6
L2	> 6

(Табл.1 – Згрупована класифікація довжини необробленої деревини)

6.9.3. Серединний діаметр колоди групується з 10 параметрів в 3 – «10-20 см», «21-39 см» та «40 і більше см».

Укладені біржові угоди / виконані (в тому числі частково) біржові договори щодо класу діаметру D0 (до 10 см) не враховуються при розрахунку індексу середньозважених цін на необроблену деревину.

Код	Серединний діаметр колод, см
W1	10-20
W2	21-39
W3	40 і більше

(Табл. 2 – Згрупована класифікація серединного діаметру колоди необробленої деревини)

VII. Біржові курси, що розраховуються Біржею

7.1 Розрахунок біржових курсів та їх оприлюднення здійснюється Біржею згідно з Правилами та іншими внутрішніми документами Біржі.

7.2. Реєстр біржових товарів (групи біржових товарів) та їх видів, щодо яких проводиться котирування та здійснюються розрахунки біржового курсу, поточного біржового курсу знаходиться Додаток 2 до цієї Методики.